

In het monumentale pand van Veilinggebouw de Zwaan gaan de goederen vijf verdiepingen omhoog en naar beneden met een takel en blok, de 'hij's'.

Kunst en antiek aan de gracht

Over het oudste veilinghuis van Amsterdam

Tekst Marloes de Moor | Fotografie Dennis A-Tjak

‘Het is een mooi en frisch gebouw, niet weelderig, maar doelmatig ingericht,’ zo schrijft dagblad *De Tijd* in 1913 over de opening van het nieuwe gebouw van N.V. de Zwaan aan de Keizersgracht 474. Het perceel werd destijds ingrijpend verbouwd en veranderd van een 17de-eeuws koopmanshuis tot veilinggebouw. Alleen het houten trappenhuis bleef staan. In dit pand leerde veilingmeester Babette van den Brink het vak in de praktijk.

Nog altijd huist Veilinggebouw de Zwaan in hetzelfde monumentale grachtenpand, dat de sfeer van ruim een eeuw kunst en antiek ademt. Grote raampartijen met kruiskozijnen, krakende vloeren, bedekt met Perzische tapijten, hoge plafonds en een robuust hijstouw waarmee schilderijen, meubels, beelden en kleine spullen in manden vanaf alle verdiepingen van boven naar beneden en terug kunnen worden getakeld. Veilinggebouw de Zwaan is het oudste en enig overgebleven veilinghuis in het hart van Amsterdam. De geschiedenis gaat terug tot 1818, toen een aantal veilingmeesters, onder wie Van Vlijmen en Cooth, inboedels veilde in enkele gebouwen aan het Singel 251. Dat gebouwen-

complex stond bekend als de Zwaan, vernoemd naar de brouwerij die daar van 1578 tot 1790 gevestigd was. Andere veilinghuizen trokken in de loop der jaren weg uit het centrum. Zij zochten meer ruimte en een betere bereikbaarheid, maar Van den Brink bleef het ferme grachtenpand trouw. Daar groeide zij op en leerde het vak. Ze wijst: ‘Dat groene tapijt lag er toen ook al. Ik rende er als kind overheen als het hier na de veiling weer leeg was.’

Van vader op dochter

Gerard van den Brink was eind jaren dertig net klaar met zijn eindexamen toen hij solliciteerde bij de Zwaan. ‘Mijn vader blufte dat hij kon telefoneren,’ vertelt Babette van den Brink, ‘terwijl hij dat nog nooit had gedaan. Hij kreeg de baan. Later heeft hij het bedrijf gekocht en het zelf voortgezet.’ Hoewel zij haar vader van nabij bezig zag, was het aanvankelijk niet haar plan om hem op te volgen. ‘Mijn vader heeft dat ook nooit van me gevraagd. Toen hij ouder werd, ben ik hem gaan helpen. Ik werkte achter de schermen en hij leerde mij het vak in de praktijk. Tot het moment aanbrak dat het hem zelf niet meer lukte en ik de veiling van hem moest overnemen. Op een podium staan en spreken in het openbaar was

Links: Babette van den Brink. Volgende pagina's: het veilinggebouw aan de Keizersgracht.

eigenlijk niets voor mij. Ik meldde me vroeger ziek als ik een spreekbeurt had. Toch deed ik het. Het viel erg mee: ik kende de geschiedenis van de objecten, wist wat ik verkocht, en dat stelde me gerust.' Van den Brink leidt de veilingen wat ingetogener dan haar vader; toch heeft ze net als hij gevoel voor humor en nam ze verschillende grapjes van hem over. 'Als je een commissiebod van bijvoorbeeld maximaal duizend euro krijgt, bied je als veilingmeester namens deze bieder alsof diegene in de zaal aanwezig is. Als het commissiebod vervolgens wordt overboden, doe ik dus niet meer mee en zeg ik net als mijn vader "ik ben dood". Later komt er weleens iemand vragen wat ik daar nou mee bedoelde.'

Selectie van aanbod

Elke veiling begint met telefoontjes van mensen die iets willen verkopen. 'We krijgen zo'n vierhonderd inzendingen per veiling. Boedels komen vaak uit nalatenschappen of huizen die leeggeruimd worden na een overlijden of faillissement. Maar het kan ook zijn dat iemand enkel een schilderij of vaas wil verkopen. Eerst bekijken we de foto's, daarna maken we bij mensen thuis een selectie.'

'Ik vind het belangrijk dat een object opbrengt wat het waard is'

Tijdens die taxaties komt Van den Brink op de meest uiteenlopende plekken. Van grachtenpanden met twintig prachtige kamers tot de boerderij van Rien Poortvliet met een prullenbak in de vorm van een hertengeweï en everzwijnen op het erf.

Nooit zal ze die keer vergeten dat ze een bijzondere, staande klok van 2,70 meter in Scheveningen ging bezichtigen. 'We reden door een wijk met lage, 19de-eeuwse vissershuisjes en keken elkaar aan: 'Hier kan toch geen hoge, staande klok in staan?' We stapten binnen in zo'n authentiek huisje met plavuizen op de grond. Toen bleek dat er een diep gat in de vloer was gemaakt, waar de klok in stond!'

Toen haar vader nog de scepter zwaaide, veilde de Zwaan complete inboedels; matrassen en linnengoed inbegrepen. Tegenwoordig is de selectie wat scherper, maar nog altijd zijn er ook spullen voor kleinere prijzen, zoals serviezen of houten meidenkasten. 'Terugkerende objecten zijn moderne kunst en design, meubels, klokken, etnografica, Chinees porselein en sieradencollecties. Onze maatstaf is de kwaliteit. Zo komt niet

elk schilderij in aanmerking. Het moet speciaal en beter dan gemiddeld zijn.'

Memorabele opbrengst

Als alle objecten voor een veiling zijn uitgekozen, worden ze aan de Keizersgracht 474 uitgepakt, per categorie gesorteerd en voorzien van lotnummers. 'Daarvan stellen we een catalogus samen. Op de kijkdagen kunnen geïnteresseerden de objecten van dichtbij zien. Na de veiling komen mensen hun aanwinst ophalen; soms met de boot, de bakfiets of een paardentrailer.' De organisatie met de veiling als deadline maakt het werk volgens Van den Brink interessant. 'In een antiekwinkel komen klanten die nog niet weten of ze iets zullen kopen. Bij een veiling neemt men binnen een bepaalde tijd een besluit. Die spanning van het veilen is leuk.' Een klapper was een zeldzame, zilveren zakglobe uit 1731, afkomstig uit de erfenis van G. van Beuningen, naamgever van Museum Boijmans Van Beuningen. De globe is handgegraveerd en de foedraal met haaienleer bekleed. 'We taxeerden hem op 12.000 à 16.000 euro en hij ging weg voor 101.000 euro. Dat zijn dingen die je maar één of twee keer in je leven tegenkomt. Ook bijzonder waren de persoonlijke spullen van Mata Hari die we in 2017 veilden voor 45.000 euro. Al gaat het mij er niet zozeer om dat een object heel veel geld opbrengt. Als een mooi voorwerp 200 euro waard is en de biedingen gaan niet hoger dan 120 euro, dan zeg ik ook "kom op, ga eens door". Ik vind het belangrijk dat een object opbrengt wat het waard is.'

Onlineveiling

In juni 2020 heeft Van den Brink in verband met de coronamaatregelen voor het eerst een veiling zonder publiek gedaan. 'Mensen konden via een liveverbinding online meebieden en zagen mij op een scherm. We hadden natuurlijk ook online een tijdsklok per object kunnen instellen om vervolgens thuis de biedingen te bekijken, maar we hielden de fysieke veiling in ere. Bieders vonden het ook leuk om een levend mens op hun scherm te zien. Elke veiling werd geopend door een ingehuurd accordeonist, die onder andere Amsterdamse liederen speelde, om wat sfeer toe te voegen nu alles digitaal moest.'

Voorlopig zullen de veilingen in verband met het coronavirus op deze manier plaatsvinden. De kijkdagen zijn alleen op afspraak te bezoeken. 'Voor de toekomst denken we aan een hybride systeem, waarbij interessante objecten in de zaal worden geveild en andere, wat minder waardevolle online. Maar dat is nog onzeker. We richten ons nu eerst op de voorjaarsveiling.' 📞

Veilinggebouw de Zwaan
Keizersgracht 474
1017 EG Amsterdam
+31 (0)20 622 04 47
www.dezwaan.nl

